

De Brandweerdoctrine

Op 27 en 28 september vond in Twente (Nederland) op het brandweeroefencentrum Troned een werkplaats voor de nieuwe 'Brandweerdoctrine' plaats. T. Renders brengt verslag uit.

DE BRANDWEERDOCTRINE

De brandweerdoctrine is een Nederlandse term en omvat alle theorie achter het brandweervak. Ze onderbouwt en verklaart het hoe en waarom van brandweerinzetten. De brandweer van Nederland wil opgebouwde kennis uit verschillende recente interventies omzetten in een nieuw model voor de brandweerdoctrine.

De directe aanleiding van de doctrineontwikkeling was de brand bij De Punt op 9 mei 2008 waarbij 3 brandweermannen om het leven kwamen (U vindt in "De Brandweerman" nr. 515 van sept.-okt. 2008 een kort verslag over het incident en het brandweeroptreden bij De Punt). Aangezien in Nederland hierover wordt gezegd dat de brand bij De Punt verijd-baar, maar niet verwijtbaar was, was het duidelijk dat er iets concreets moest gebeuren. Men wou een model dat zou kunnen bijdragen tot en zorgen voor een veiligere en efficiëntere brandweerinzet. Concreet ontstond hieruit het 'kwadrantenmodel'.

HET KWADRANTENMODEL

De concepten binnenaanval, buitenaanval, offensief en defensief aanvallen waren uiteraard reeds bekend. Maar nu zijn deze geïntegreerd in een model. Veiligheid en effectiviteit van de inzet staan centraal. Per tactiek wordt aangegeven wat het doel is, met eventuele toelichting, wat de criteria zijn en bij welke gebouwtypen deze tactiek voornamelijk kan toegepast worden.

Hierbij een overzicht van de 4 tactieken:

1. Bij de **offensieve binnenaanval** wordt de inzet uitgevoerd in het brandende compartiment zelf. Dit is de klassieke binnenaanval, zoals hij vandaag vaak wordt uitgevoerd.
2. De **defensieve binnenaanval** is een nieuw concept en vindt plaats in het gebouw, maar buiten het brandende compartiment. Hierbij komen voornamelijk nieuwe technieken aan te pas, die ervoor zorgen dat de brand wel kan bestreden worden, maar de hulpverleners niet (of minder) in gevaar komen. Hierbij is het

uiteraard van belang de brandcompartimenten goed te herkennen.

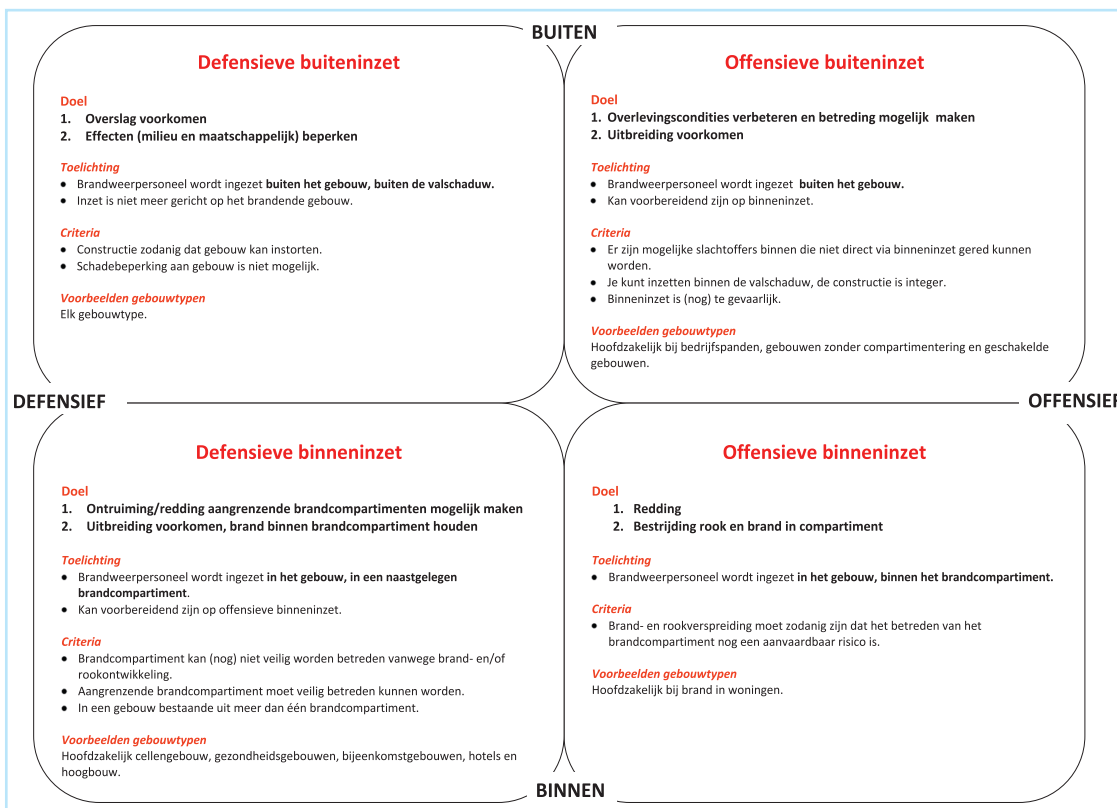
3. De **offensieve buitenaanval** richt zich van buiten het pand op het brandende compartiment. Dit is de klassieke buitenaanval, zoals hij vandaag wordt toegepast.

4. Bij de **defensieve buitenaanval** wordt het pand in principe opgegeven en richt de inzet zich op beheersing van nevenschade en indirecte schade. Dit werd vroeger vaak (smalend) gecontroleerd uitbranden genoemd. Het uitgangspunt is echter niet dat je ervoor kiest om een pand te laten uitbranden, maar wel om een ander pand te beschermen en middelen prioritair hierop in te zetten. Het is geen verlieskwadrant, het is een bewuste keuze. Uiteraard dient men bij elke interventie steeds te kunnen inspelen en te wisselen binnen de vier kwadranten. Binnen één van de werkgroepen werd geopperd om niet meer standaard uit te gaan van een binnenaanval. In sommige situaties kan gestart worden met een defensieve buitenaanval om dan later om te schakelen naar een finale offensieve binnenaanval. Er werd tijdens de werkplaats benadrukt dat het kwadrantenmodel niet definitief of 'af' is. Het procesteam van de brandweerdoctrine gaat hier dan ook verder mee aan de slag.

Er werd tijdens de werkplaats benadrukt dat het kwadrantenmodel niet definitief of 'af' is. Het procesteam van de brandweerdoctrine gaat hier dan ook verder mee aan de slag.

CONCEPT VAN DE WERKPLAATS

De werkplaats 'Brandweerdoctrine' was een bijeenkomst waar de theorie en de praktijk elkaar konden ontmoeten: operationele medewerkers en preventie-onisten, manschappen, onderofficieren en officieren gingen in discussie met het procesteam van de brandweerdoctrine.

De werkplaats zelf bestond uit twee onderdelen. Donderdagavond werd een toelichting gegeven op het kwadrantenmodel en de samenwerking tussen preventie (risicobeheersing) & interventie (repressie) en werden praktijkervaringen besproken. De tweede dag, vrijdag, stond in het teken van discussie en verdieping met betrekking tot de verschillende thema's rondom het kwadrantenmodel.

In het eerste gedeelte kwamen uiteraard de vier kwadranten uitgebreid aan bod. In het tweede onderdeel werden de thema's; verkenning, risicobeheersing en repressie (preventie & interventie), technieken en menskant (opleiding en HRM) bekeken en besproken.

De discussie gebeurde in 4 groepen, telkens begeleid door iemand van het procesteam. Merk op dat de keuze voor de benaming 'procesteam' in plaats van 'projectteam' aangeeft dat de brandweerdoctrine in constante ontwikkeling blijft. Na de discussie werd er per groep teruggekoppeld naar de andere groepen.

LESSEN VOOR BELGIË

Brandweer Nederland leert uit incidenten en voert ook eigen brandonderzoeken uit. Dit startte beperkt bij brandweer Apeldoorn in 2006 maar is sinds januari 2011 veel structureler ingevoerd in heel Nederland. De opgedane kennis uit de brandonderzoeken wordt uiteraard met alle korpsen gedeeld. Brandonderzoek is de basis voor de kennis over brand. Ook uit de preventieve werking zou heel wat operationele informatie kunnen gehaald worden. De brandweer in België zou structureler kunnen werken aan brandonderzoek en aan de uitwisseling

tussen brandonderzoek, brandpreventie en operaties. Het primaire doel hierbij moet net zoals in Nederland in eerste instantie de veilige inzet van de eigen manschappen zijn.

De brandweer van Nederland toont met deze werkplaats een mogelijk model om verandering in België aan te pakken. De werkplaats was slechts één van de stappen in het veranderingsproces. Vooraf werden alle brandweerlieden (alle graden, alle niveaus, alle geledingen) uitgenodigd om mee te praten over de brandweerdoctrine via allerlei media (website, LinkedIn, Twitter, ...). De werkplaats werd gehouden op een neutrale locatie en er werd zeer open en zonder graden gesproken. Zelfs de zwaarste inhoudelijke discussies leidden in een dergelijk kader niet tot persoonlijke vetes. Het vooropgestelde doel werd steeds nageleefd: komen tot betere inzichten.

In België wordt ook in alle geledingen, gaande van korpsniveau tot het federale niveau veel tijd besteed aan vergaderen en debatteren. We missen echter vaak de aanwezigheid van een proces begeleider/manager of de geschikte vergadercultuur die ertoe leiden dat gespreksronden effectief met resultaten en/of conclusies worden afgesloten. Een plenaire terugkoppeling bij het werken met verschillende deelgroepen moet ook meer eigen worden gemaakt aan onze cultuur van debatteren.

We eindigen echter met een positieve noot: in België staan we verder met de ontwikkeling van technieken zoals LD aflegsystemen (bundels en cassettes) en alternatieve aanvalstechnieken. Niet dat deze zijn doorgedrongen in alle korpsen,

maar een relativering van de hoge druk en het voorzien van back-up bij een binnenaanval komt zeker stilaan in de hoofden van de meeste brandweerlieden en bevelvoerders.

INTERNATIONAAL

Veiligheid en efficiëntie bij brandbestrijding zijn niet alleen een bezorgdheid van de Nederlandse brandweer. In opdracht van het KCCE (FOD BiZa) is een werkgroep bezig met het voorbereiden van de integratie van COBRA ColdCut systemen voor de Belgische brandweer. Na een eerste onderzoeksrapport waaruit het nut van een systeem zoals de Cobra duidelijk bleek wordt nu een opleidingstraject voor theoretische en praktische opleidingen uitgewerkt.

Na een werkbezoek aan de Fire & Rescue Service Northamptonshire waar de Cobra al effectief 5 jaar op grote schaal wordt ingezet werd het duidelijk dat veiligheid en efficiëntie ook in de UK als topprioriteit worden beschouwd.

Volgend citaat van Chief Fire Officer Martyn Emberson spreekt boekdelen.

"I will not be the first Chief Fire Officer to stand in a Coronor's Court after a fire-fighter fatality and attempt to justify why there was a piece of equipment available to purchase which may have prevented the death... but I chose not to buy it"

Engeland beschikt over 57 brandweerkorpsen en deze worden binnenkort aangevuld met Schotland waar de 8 bestaande korpsen samensmelten tot 1 korps.

De 58 "Fire Chiefs" zijn verenigd in een sterke organisatie van waaruit de meeste

wetten en besluiten, uitgevaardigd door de Home Office (Ministerie van Binnenlandse zaken), worden opgesteld. De implementatie van Cobra units werd door de Fire Chiefs algemeen aangenomen en deze zullen in de eerstkomende jaren in versneld tempo hun intrede doen in de UK. Een viertal Countys (brandweerzones op niveau county = provincie) zijn er al mee aan de slag.

Het valt ook op dat ze door hun schaalvergroting op niveau county heel efficiënt zijn georganiseerd en ondanks opgelegde besparingen innovatieve technieken en

uitrustingen kunnen opnemen in hun organisatie. Door de goede spreiding van een groot aantal kleine kazernes en een goed geoliede organisatie slagen ze erin om met minder brandweervoertuigen het netwerk zeer goed te laten presteren. Op vlak van materieel valt de doorgedreven standaardisatie en zeer goede staat van de voertuigen op. Er wordt heel veel met leasing contracten gewerkt zodat de kost van speciale inrichtingen zoals een Cobra unit niet zwaar doorweegt en over 15 jaren wordt gespreid.

Interessant in het kwadrantmodel is het feit dat Cobra units perfect passen in drie van de vier kwadranten, enkel in de defensieve buiteninzet is het zinloos en gevaarlijk om dergelijke units in te zetten. Ook in grote delen van Zweden en in andere Scandinavische landen is de Cobra geïntegreerd uit oogpunt van veiligheid en efficiëntie.

Het kwadrantenmodel past duidelijk in deze filosofie van veiligheid en efficiëntie en moet misschien ook bekendheid krijgen in al deze landen die om deze materie bekommerd zijn.

MEER INFO?

Wil u meer te weten komen over de Brandweerdoctrine. Dan kan u volgende kanalen consulteren:

- www.branddoctrine.nl
- http://www.linkedin.com/groups/Brandweerdoctrine-4101715?trk=myg_ugrp_ovr
- <https://twitter.com/Brandweerdoctri>

Auteurs: Tim Renders (BW Leuven) en Jean-Claude Vantorre (BW Knokke-Heist)

Foto's: Frank Maertens (BW Kuurne en BW Antwerpen)

Zekerheid op het eerste gezicht

Dräger UCF 6000 en UCF 7000: 4 uur autonomie met slechts 1,3 kg!
Met de warmtebeeldcamera's Dräger UCF 6000/7000 lokaliseert u in een fractie van een seconde een warmtebron of een slachtoffer, zelfs in de meest veeleisende omstandigheden. De warmtebeeldcamera's zijn ontworpen om te kunnen voldoen aan de NFPA1801:2010. Beide camera's hebben een ingebouwde laserpointer voor de gemakkelijke detectie van hotspots en een "freeze"-functie om moeilijk toegankelijke of potentieel gevaarlijke plaatsen te controleren zonder ze te betreden. De ATEX-gekeurde UCF 7000 heeft een ingebouwd geheugen voor foto's of video en audio welk gemakkelijk via een PC kan uitgelezen worden. www.draeger.com